

Lausunto

BO ja RMO

18.6.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö

Viite: HE-luonnos laiksi ydinenergialain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n ja Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyvät asetukset

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi ydinenergialain sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n ja Finanssivalvonnan valvontamaksuista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyvistä asetuksista.

Sisältö

Esityksessä ehdotetaan ydinenergialain muuttamista. Ydinjätehuollon kustannuksiin varautumista koskevaa sääntelyä uudistettaisiin siten, että Valtion ydinjätehuoltorahaston hallinnoimien varojen sijoitustoiminta voisi olla nykyistä monipuolisempaa ja pitkäjänteisempää sekä mahdollistaa laajemman riskinoton. Esityksen tarkoituksena on huolehtia Valtion ydinjätehuoltorahaston hallinnoimien varojen arvon säilymisestä ja samalla niiden riittävydestä ydinjätehuollon kustannuksiin varautumiseen sekä mahdollistaa nykyistä parempi tuotto. Ydinjätehuoltovelvollisille säädettäisiin velvollisuudeksi osallistua sijoitustoimintaan liittyvien riskien hallintaan. Ydinjätehuoltovelvollisten takaisinlainausoikeutta rajoitettaisiin. Valtion ydinjätehuoltorahaston hallinnosta säädettäisiin myös nykyistä yksityiskohtaisemmin lakisalla. Johtokunnan kokoonpanoa koskevaa sääntelyä uudistettaisiin, ja johtokunnan operatiiviset tehtävät siirrettäisiin pääosin rahaston toimitusjohtajalle.

Valtion ydinjätehuoltorahaston rahoittamien ydinlaitosten turvallista käyttöä ja ydinjätehuoltoa koskevien tutkimusohjelmien sääntelyä uudistettaisiin. Tutkimusohjelmat ja niihin liittyvät rahaston erillisvarallisuudet yhdistettäisiin.

Sääntelyuudistukseen lukeutuu myös ehdotuksia, joita koskeva lainsäädäntö kuuluu valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston vastuualueelle. Mainitun esityksen mukaan Finanssivalvonta valvoisi jatkossa valtion ydinjätehuoltorahas-

ton lainaustoimintaa ja muuta sijoitustoimintaa, sijoitustoimintaan liittyvää riskienhallintaa ja sisäpiirisääntelyn noudattamista. Finanssivalvonta antaisi valvonnastaan vuosittain kertomuksen työ- ja elinkeinoministeriölle.

Ehdotuksessa kuvattu järjestely sisäpiiri-ilmoitusten valvonnasta ja sisäpiirirekisterin valvonnasta vastaa laissa valtion eläkerahastosta (1297/2006) ilmeneviä periaatteita. Esityksen mukaan Finanssivalvonta valvoisi sisäpiiri-ilmoitusta ja sisäpiirirekisteriä koskevien säännösten noudattamista. Sisäpiiri-ilmoitusta ja sisäpiirirekisteriä koskevaan valvontaan sovellettaisiin ehdotuksen mukaan, mitä valtion eläkerahaston sijoitustoiminnan valvonnasta on säädetty ao. lain 7 §:n 2 momentissa. Varautumisrahaston sijoitustoimintaan ehdotettuihin muutoksiin liittyen lakiin ehdotetaan lisättäväksi uutta pykälää, jossa säädettäisiin valtion ydinjätehuoltorahaston sisäpiiriläisen velvollisuudesta tehdä osakkeiden ja rahoitusvälineiden omistusta koskeva sisäpiiri-ilmoitus valtion ydinjätehuoltorahaston sisäpiirirekisteriin.

Valtion ydinjätehuoltorahaston sijoitustoimintaa selvitti erillinen työryhmä, joka antoi raporttinsa heinäkuussa 2019 ja oli yksimielinen rahaston sijoitustoimintaa koskevista kehittämissuunnitelmista.

Valtiovarainministeriön näkemykset yleisesti

Valtiovarainministeriö pitää kannatettavana valtion ydinjätehuoltorahaston hallinnoimien varojen sijoitustoiminnan monipuolistamista ja mahdollisuutta suurempaan sijoitusriskiin joka mahdollistaa paremman tuoton pidemmällä aikavälillä. Nykyistä laajempi riskinotto edellyttää, että ydinjätehuollon kustannusten turvaavuuteen varaudutaan myös sijoitusvarallisuuden alentumisen varalta. Tähän liittyen esitykseen sisältyy ehdotuksia siitä, miten riskejä hallittaisiin. Rahaston arvoa muun muassa seurattaisiin tiiviisti ja sijoitusten arvon alenemisen varalta suojauduttaisiin lisäämällä jätehuoltovelvollisten rahastotavoitteeseen kolmen prosenttiyksikön suojaosuus. Valtiovarainministeriö korostaa tärkeyttä huolehtia ydinjätehuollon kustannuksiin varautumisesta riittävästi ja rahaston arvon kehityksestä huomioiden suurempi sijoitusriski.

Valtiovarainministeriön näkemykset liittyen Finanssivalvontaan

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota edellä kuvatun sisäpiiri-ilmoitusten valvonnasta ja sisäpiirirekisterin valvonnasta koskevan säännöksen sisältämän viittaustekniikan tarpeellisuuteen. Lainsäädännön selkeyden kannalta olisi syytä harkita, tulisiko säännös kirjoittaa ehdotettuun lakiin auki. Tällaista ratkaisua puoltaa myös asian luonne, sillä säännös sisältää velvoitteita, joiden on tarkoituksenmukaista käydä ilmi rahastoa koskevasta perussäännöksestä.

Kuten esityksessä todetaan, valtion ydinjätehuoltorahaston yleinen valvonta kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle. Ehdotuksen mukaan Finanssivalvonta olisi valvontaviranomainen siltä osin kuin kyse on sijoitustoimintaan liittyvien esityksestä ilmenevien säännösten noudattamisen valvonnasta. Sisäpiirisääntely liittyy asiallisesti sijoitustoimintaan, joten on perusteltua, että Finanssivalvonnan valvonta kattaisi myös sisäpiirirekisteriä ja sisäpiiri-ilmoitusta koskevien säännösten noudattamisen valvonnan. Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa Finanssivalvonnan ja työ- ja elinkeinoministeriön välistä tehtävänjakoa. Valtiovarainministeriöllä ei ole huomautettavaa tältä osin. Valittua ratkaisua voidaan pitää perusteltuna ottaen huomioon Finanssivalvonnalle säädetyt tehtävät finanssimarkkinoiden valvonnassa sekä sillä olevat tietojensaanti- ja tarkastusvaltuudet.

Esityksen 2. ja 3. lakiehdotuksiin sisältyvät säännösehdotukset valtion ydinjätehuoltorahaston säätämisestä Finanssivalvonnan valvottavaksi sekä velvolliseksi suorittamaan valvontamaksua samoin perustein kuin esimerkiksi eläkerahasto, Keva-niminen eläkelaitos ja kirkon eläkerahasto suhteellisen valvontamaksun osalta sekä niin sanotun perusmaksun osalta, ovat perusteltuja valtiovarainministeriön käsityksen mukaan

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Budjettineuvos,
apulaisbudjettipäällikkönä

Annika Klimentko

Jakelu: TEM

Tiedoksi: RMO/Kuusinen